

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-11-10

Byggnadsnämnden 2020-11-17

Diarienummer 0708/20

Handläggare

Sven Boberg

Telefon: 01-368 16 95

E-post: Sven.Boberg@sbk.goteborg.se

Svar på remiss - Promemorian Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen, Ds 2020:19

Förslag till beslut

I byggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns
2. Tjänsteutlåtandet översänds till finansdepartementet som yttrande över remissen
3. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag på ändringar i plan- och bygglagen för att förtydliga genomförandet av MKB-direktivet, det vill säga Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Anledningen till att ändringar föreslås är att Europeiska kommissionen i en formell underrättelse har framfört synpunkter på hur Sverige genomför MKB-direktivet.

Förslagen innebär flera förtydliganden i plan- och bygglagen i de regler som anger förutsättningarna för ett så kallat MKB-projekt, det vill säga ett sådant byggprojekt som omfattas av kraven i direktivet. Bland annat föreslås följande:

En ansökan om bygglov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla vissa uppgifter som krävs enligt direktivet.

MKB-projekten ska omfattas av detaljplanekravet. Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från detta krav.

Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla en motivering om åtgärdens miljöpåverkan.

Den information som kommunen ska tillhandahålla när en detaljplan tas fram ska finnas tillgänglig i elektronisk form på kommunens webbplats.

Miljöorganisationer ska få överklaga detaljplaner, bygglov och förhandsbesked som avser ett MKB-projekt.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021.

Förslagen som sannolikt är oundgängliga för att uppfylla EU-rätten kommer att innebära mer administrativt arbete för kommunerna och ökade kostnader för både enskilda och för kommunerna. Eventuellt kan detta medföra att taxan för plan- och bygglovsärenden måste justeras.

För enskilda som berörs av ett planarbete så innebär det ökade kravet på tydlighet i planhandlingarna att det blir lättare att förstå vilka konsekvenser en detaljplan medför. Förslaget att information ska lämnas på kommunens hemsida innebär sannolikt att enskilda på ett enklare sätt kan få information om att ett planarbete pågår och hur de kan yttra sig och därmed bidra till detaljplanarbetet.

Sammanfattningsvis tillstyrks förslagen men med några kommentarer som avser bygglovshandlingen respektive handlingen av detaljplaneärenden. Det är betydelsefullt att lagändringar sker mot bakgrund av kommissionens krav. Om reglerna inte ändras kan Sverige drabbas av sanktioner.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Effekterna av de föreslagna lagändringarna ska inte överdrivas men kommer sannolikt att medföra ökade kostnader för exploitörer och sökanden i ärenden om bygglov- och förhandsbesked. Ökade krav på utredningar innebär också att ärenden tar längre tid. Hur stora dessa effekter kommer att bli är svårt att beskriva i nuläget. För kommunens del kan en ökad arbetsinsats medföra att taxan för plan- och bygglov behöver justeras. PBL:s regler om reduktion av bygglovsavgifter kan också påverka vilka intäkter som staden får. Stadsbyggnadskontorets uppfattning är att då kraven på utredningsmaterial ökar och då komplexiteten i aktuella ärenden också ökar, då borde reglerna om reduktion av bygglovsavgifter också ändras. Att så sker är avgörande för att byggnadsnämnderna ska få en rimlig handläggningstid i de mer komplicerade ärendena utan att bygglovsavgiften sänkts.

Bedömning ur ekologisk dimension

De föreslagna lagändringarna kommer sannolikt att medföra att ärenden blir bättre utredda ur bland annat den ekologiska dimensionen. En konsekvens av detta är att det då ges bättre möjligheter att uppfylla både nationella som internationella miljömål.

Bedömning ur social dimension

Hur samhället inkluderar medborgarna och andra intressenter i planerings- och bygglovsfrågor är ytterst en demokratifråga. Förslaget innebär att den information som kommunen ska tillhandahålla när en detaljplan tas fram ska finnas tillgänglig i elektronisk form på kommunens webbplats. För enskilda innebär detta att ytterligare information läggs på kommunens webbplats. I Göteborg används stadens webbplats för information om pågående detaljplaneprojekt. Att information ska finnas på en webbplats är inte orimligt i sig men sammantaget innebär reglerna i PBL att den medborgare som vill hålla sig informerad vad som händer i staden och i sitt närområde måste ta del av information på vitt skilda sätt.

Vid handläggning av ansökningar om lov som strider mot en detaljplan får en byggnadsnämnd enligt 9 kap. 25 § PBL, med hänvisning till 5 kap. 35 § PBL första stycket p. 2. PBL kungöra meddelandet på kommunens anslagstavla och föra in det i en ortstidning eller sprida ett informationsblad om kungörelsen till de boende som är berörda. För gemene man ter sig sättet för hur ett meddelande kan komma att lämnas som svårbegripligt. För att hänga med i stadsutvecklingen och följa beslut om detaljplaner och bygglov så måste den enskilde därför studera kungörelser i ortspress, kommunens webbsida, brevutskick, post- och inrikes tidningar på webben samt olika typer av informationsblad. Det är alltså inte förutsebart för enskilda hur de kan komma att informeras om myndighetsbeslut inom PBL-området. Regelverket behöver förenklas. Att all information om myndighetsutövning lämnas på kommunens hemsida skulle kunna vara en förenkling och även förbättra enskildas möjlighet att verkligen kunna få information. I denna fråga behöver också beaktas att inte alla kommuner har tidningar att annonsera i. Samtidigt bör viss information alltid sändas med brev.

Samverkan

Stadsbyggnadskontoret har vid utformandet av detta tjänsteutlåtande tagit del av miljö- och klimatnämndens yttrande samt Fastighetsnämndens yttrande. Båda nämnderna uttalar att den remitterade frågan främst berör Byggnadsnämnden och har inga konkreta synpunkter på förslaget.

Bilagor

1. Fastighetskontorets yttrande.
2. Miljö- och klimatnämndens yttrande.

Ärendet

I promemorian lämnas förslag på ändringar i plan- och bygglagen för att förtydliga genomförandet av MKB-direktivet, det vill säga Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Anledningen är att Europeiska kommissionen i en formell underrättelse har framfört synpunkter på brister i hur Sverige genomför MKB-direktivet.

Förslagen innebär flera förtydliganden i plan- och bygglagen i de regler som anger förutsättningarna för ett så kallat MKB-projekt, det vill säga ett sådant byggprojekt som omfattas av kraven i direktivet. Bland annat föreslås följande:

Finansdepartementet har lämnat anstånd med inlämnande av remissvar till den 23 november.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret har överlämnat aktuell remiss för direktbesvarande till Finansdepartementet. I direktiven för remissvaret anges att synpunkter ska inhämtas från Klimat- och miljönämnden samt Fastighetsnämnden.

I promemorian lämnas förslag på ändringar i plan- och bygglagen för att förtydliga genomförandet av MKB-direktivet, det vill säga Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Anledningen är att Europeiska kommissionen i en formell underrättelse har framfört synpunkter på hur Sverige genomför MKB-direktivet.

Förslagen innebär flera förtydliganden i plan- och bygglagen i de regler som anger förutsättningarna för ett så kallat MKB-projekt, det vill säga ett sådant byggprojekt som omfattas av kraven i direktivet. Bland annat föreslås följande:

En ansökan om bygglov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla vissa uppgifter som krävs enligt direktivet.

MKB-projekten ska omfattas av detaljplanekravet. Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från detta krav.

Beslut om lov eller förhandsbesked som avser ett MKB-projekt ska innehålla en motivering om åtgärdens miljöpåverkan.

Den information som kommunen ska tillhandahålla när en detaljplan tas fram ska finnas tillgänglig i elektronisk form på kommunens webbplats.

Miljöorganisationer ska få överklaga detaljplaner, bygglov och förhandsbesked som avser ett MKB-projekt.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021.

Stadsbyggnadskontorets bedömning

I promemorian föreslås ett antal lagändringar för att Sverige som medlem i EU ska uppfylla EU-rätten. Stadsbyggnadskontoret delar de slutsatser som anges i promemorian. Inkorporeringen och tillämpningen av EU-rätten har haft brister som nu rättas till avseende PBL-området. Förslagen som sannolikt är oundgängliga för att uppfylla EU-rätten kommer att innebära ökade kostnader för enskilda och för kommunen. Ökade krav på utredningar innebär också att ärenden tar längre tid. Hur stora dessa effekter kommer att bli är svårt att beskriva i nuläget. För kommunens del kan en ökad arbetsinsats också medföra att taxan för plan- och bygglov behöver justeras. PBL:s regler om reduktion av bygglovsavgifter kan också påverka vilka intäkter som staden får.

Detaljplaneärenden

När det gäller detaljplanekravet är det bra med ett förtydligande att projekt som medför en betydande miljöpåverkan (MKB-projekt) som huvudregel också omfattas av krav på detaljplanering. Hur prövningen ska ske då det redan finns en äldre detaljplan anges inte i förslaget.

I promemorian föreslås att regeringen ska få meddela undantag från kravet på att ett MKB-projekt förutsätter detaljpaneläggning. I promemorian föreslås att det inte ska krävas detaljplan för en bygglovspliktig åtgärd som innebär att ett område tas i anspråk för bland annat ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat projekt för sammanhållen bebyggelse. Undantaget ska endast gälla under förutsättning att den yta som tas i anspråk understiger 5 000 kvadratmeter. Även ytterligare krav gäller såsom förenlighet med översiktsplanen med mera. En utgångspunkt är att MKB-direktivet tillåter undantag. Kontoret är positivt till en undantagsbestämmelse men anser att denna behöver vara enklare och tydligare samt omfatta ett större område än föreslagna 5 000 kvadratmeter. En undantagsbestämmelse kan vidare i enkelhetens syfte vara generell och inte bara utgå från MKB-direktivet.

I promemorian föreslås att kommunen vid en bedömning av om det föreligger en betydande miljöpåverkan även ska ta hänsyn till andra miljöbedömningar som gjorts tidigare. Det är bra att det betonas att tidigare utredningsmaterial kan användas.

Förslag som avser bygglov och förhandsbesked.

När det gäller ärenden om bygglov så är stadsbyggnadskontorets uppfattning att då kraven på utredningsmaterial ökar och då komplexiteten i aktuella ärenden också ökar då borde reglerna om reduktion av bygglovsavgifter också ändras så att en rimlig handläggningstid ges i de mer komplicerade ärendena. Här saknas förslag och promemorian innehåller en begränsad beskrivning av effekten för enskilda och kommuner vad gäller bygglovshanteringen.

En ansökan om lov eller förhandsbesked i ett område utanför detaljplan ska innehålla de uppgifter som behövs för att åtgärdens miljöpåverkan ska kunna bedömas om ansökan avser ett MKB-projekt. Olika krav kommer således att ställas beroende av om en ansökan avser ett MKB-projekt eller inte. Detta kommer rimligtvis att bli svårt för många bygglovssökandena att förstå. Regelverket behöver bli mer tillgängligt och begripligt för enskilda. Om förslaget genomförs så behöver omfattande informations lämnas av till exempel Boverket.

I promemorian föreslås att vissa meddelanden ska finnas på kommunens anslagstavla vilket kan vara rimligt. Men, för gemene man, ter sig sättet för hur ett meddelande kan komma att lämnas från en byggnadsnämnd som svårbegripligt. För att hänga med i stadsutvecklingen och följa beslut om detaljplaner och bygglov så måste den enskilde studera kungörelser i ortspress, kommunens webbsida, brevutskick, post- och inrikes tidningar på webben samt olika typer av informationsblad. Det är alltså inte förutsebart för enskilda hur de kan komma att informeras om myndighetsbeslut inom PBL-området. Regelverket behöver förenklas. Att all information om myndighetsutövning lämnas på kommunens hemsida skulle kunna vara en förenkling och även förbättra enskildas möjlighet att verkligen kunna få information. Samtidigt bör viss information alltid sändas med brev. Ett helhetsgrepp behöver tas i frågan hur enskilda lämnas information i myndighetsärenden.

Henrik Kant

Katja Ketola

Stadsbyggnadsdirektör

Chef Strategiska avdelningen